

9

JUSTÍCIA

La paraula que pot definir l'àmbit judicial de l'any 2021 es *reactivació*. Els efectes de la pandèmia encara hi són, fet que es veu tant en les mesures restrictives d'accés als edificis judicials, com en les mesures que es mantenen, com ara el teletreball o els judicis telemàtics. Ara bé, també es comença a veure una reactivació econòmica que es tradueix en un augment de l'entrada d'assumpes a totes les jurisdiccions (vegeu el quadre III-9.1). S'han presentat 146.775 reclamacions als jutjats de les Illes Balears i se n'han resolt 146.376, és a dir que es resol quasi tot el que entra, si bé hi continua havent una pendència que suposa un romanent per resoldre de més de 70.000 casos, però que aquest any

s'ha reduït en un 12 %. En tot cas, s'ha tret més feina que l'any 2020; tanmateix, n'ha entrada més i les condicions no han millorat.

En l'àmbit civil, augmenta l'entrada i la resolució d'assumpes; la durada mitjana per resoldre un expedient és d'uns vuit mesos (vegeu els quadres III-9.2 i III-9.3). És molt significatiu l'increment de procediments ordinaris, que impliquen en general reclamacions de més de 6.000 € i que són més complexos de tramitar i resoldre. Creixen les execucions hipotecàries, que feia anys que baixaven i que estaven entorn de les 116; en canvi, el 2021, se n'han presentat 229 (vegeu el quadre III-9.4).

QUADRE III-9.1. COMPARATIVA D'ASSUMPES TOTALS REGISTRATS PER ANUALITATS (2017-2021)

2017	2018	2019	2020	2021
55.555,00	60.531,00	67.231,00	77.341,00	83.706,00

Font: TSJ Balears (2022). Memòria del Tribunal Superior de Justícia Illes Balears 2021. Disponible a: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Tribunales-Superiores-de-Justicia/TSJ-Illes-Balears/Actividad-del-TSJ-Balears/Memoria-Judicial/> (Accedit: 1 juny 2022)

QUADRE III-9.2. ASSUMPES REGISTRATS PER ORDRES JURISDICCIONALS (2021)

REGISTRATS	2017	% +/-	2018	% +/-	2019	% +/-	2020	% +/-	2021	% +/-
CIVIL	52.133,0	8,8	54.490,0	4,5	66.004,0	21,1	59.765,0	-9,5	65.428,0	9,5
PENAL	92.633,0	0,5	81.013,0	-12,5	82.709,0	2,1	67.853,0	-18,0	69.956,0	3,1
CONTENCIÓS ADMINISTRATIU	2.939,0	3,0	3.352,0	14,1	3.107,0	-7,3	3.254,0	4,7	3.904,0	20,0
SOCIAL	6.938,0	10,0	7.598,0	9,5	7.945,0	4,6	7.373,0	-7,2	7.487,0	1,6

Font: TSJ Balears (2022). Memòria del Tribunal Superior de Justícia Illes Balears 2021. Disponible a: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Tribunales-Superiores-de-Justicia/TSJ-Illes-Balears/Actividad-del-TSJ-Balears/Memoria-Judicial/> (Accedit: 1 juny 2022)

QUADRE III-9.3. ASSUMPTE INICIATS, REGISTRATS, RESOLTS I FINALITZATS PER JURISDICCIO (2021)				
JURISDICCIONS	Pendents a l'inici	Registrats	Resolts	Pendents al final
Jurisdicció civil				
Jutjats de primera Instància	36.912	48.893	46.540	34.427
Jutjats mercantils	4.087	3.458	4.997	2.616
Jutjats de violència sobre la dona	455	507	507	297
Jutjats de família	2.402	5.597	5.693	1.323
Jutjats de primera instància i instrucció	1.358	2.961	2.779	1.207
Jutjats de menors	0	0	0	0
Audiència Provincial, seccions civils	1274	4.005	3.239	2.020
Audiència Provincial, seccions mixtes	—	—	—	—
TSJ, sala civil i penal	1	7	7	2
TOTAL	65.428	65.428	63.762	41.892
Jurisdicció penal				
Jutjats d'instrucció	17.285	49.105	51.325	14.921
Jutjats de primera instància i instrucció	916	2.583	2.665	631
Jutjats de violència sobre la dona	2.208	6.686	6.588	862
Jutjats de menors	631	921	826	729
Jutjat de vigilància penitenciària	1.659	3.036	2.955	1.740
Jutjats penals	1.570	4.336	4.471	1.176
Jutjats penals d'executòries	—	—	—	—
Audiència Provincial, seccions penals	254	3.217	3.037	463
Audiència Provincial, seccions mixtes	—	—	—	—
TSJ, Sala Civil i Penal	16	72	79	9
TOTAL	24.539	69.956	71.946	20.531
Jurisdicció Contenciosa administrativa				
Jutjats contenciosos administratius	3.264	2.705	1.925	2.959
TSJ, Sala Contenciosa Administrativa	1.607	1.199	1.042	1.764
TOTAL	4.871	3.904	2.967	4.723
Jurisdicció social				
Jutjats socials	7.655	6.810	7.136	6.264
Jutjats socials d'executòries	—	—	—	—
TSJ, Sala Social	152	677	565	264
TOTAL	7.807	7.487	7.701	6.528
TOTAL JURISDICCIONS	83.706	146.775	146.376	73.674

Font: TSJ Balears (2022). Memòria del Tribunal Superior de Justícia Illes Balears 2021. Disponible a: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Tribunales-Superiores-de-Justicia/TSJ-Illes-Balears/Actividad-del-TSJ-Balears/Memoria-Judicial/> (Accedit: 1 juny 2022)

QUADRE III-9.4. SERVEI COMÚ DE NOTIFICACIÓ I EMBARGAMENTS (2017-2021)

SERVEI COMÚ DE NOTIFICACIONS I EMBARGAMENTS	2017	2018	2019	2020	2021
Diligències unipersonals	39.073,0	2.384,0	43.053,0	36.774,0	40.133,0
Embargaments, remocions i llançaments	4.266,0	190,0	3.959,0	4.316,0	6.295,0
Exhorts	2.870,0	41.733,0	3.317,0	3.707,0	3.503,0
Comissions rogatòries	240,0	3.872,0	234,0	196,0	295,0
Total diligències	46.449,0	48.179,0	50.563,0	44.993,0	50.226,0

Font: TSJ Balears (2022). Memòria del Tribunal Superior de Justícia Illes Balears 2021. Disponible a: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Tribunales-Superiores-de-Justicia/TSJ-Illes-Balears/Actividad-del-TSJ-Balears/Memoria-Judicial/> (Accedit: 1 juny 2022)

Pel que fa als procediments arrendataris i possessoris, les xifres són semblants a l'any 2020. El mes d'abril de 2021, s'ha posat en funcionament el servei de mediació intrajudicial, que a poc a poc obté resultats molt satisfactoris

També és significativa la pujada d'expedients per resoldre exclusivament els procediments que versen sobre la nul·litat de clàusules en contractes de préstec amb garantia immobiliària. El 2021, hi ha hagut 3.642 demandes, davant les 1.386 de l'any 2020. Es manté la creença que és un tipus d'expedient que s'està esgotant perquè, encara que n'hi ha una pujada, la unificació de criteris jurisprudencials tant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea com del Tribunal Suprem permet saber què es pot reclamar i conèixer-ne el possible resultat, la qual cosa fa que expedients suspesos es reactivin en quedar resoltes les qüestions prejudicials i que es posin noves demandes si encara no s'havia reclamat per determinades clàusules que ara ja han estat analitzades de forma definitiva.

Els quatre jutjats de família també han donat una resposta molt satisfactòria du-

rant el 2021 i han facilitat criteris unificats. El 2021, s'ha fet molta feina i s'han resolt més assumptes dels que han entrat. El 2021 és l'any en què es produeix una modificació substancial en matèria de discapacitat, atès que entra en vigor la Llei 8/2021, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per donar suport a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica (BOE núm. 132, de 3 de juny de 2021), que suposa una revisió de totes les causes d'incapacitat que hi ha en els jutjats. La Llei no preveu les dificultats que suposa en la pràctica el fet de revisar totes les causes, ja que, per resoldre-les, els jutjats disposen de tres anys si es revisen d'ofici i d'un any si en demanen la revisió els particulars. Aquesta llei implica un augment considerable de feina; a més, les mesures de reforç que han volgut donar no són acceptades perquè no són realistes i no preveuen les dificultats que hi ha per poder dur a terme aquestes revisions.

Pel que fa a la jurisdicció mercantil, baixa la pendència. Continua aturada durant tot l'any l'entrada de concursos necessaris,

atès que només ingressen els voluntaris i en menys quantitat que el 2020. Les demandes relatives al transport aeri continuen sent amb diferència les que més feina generen, però han disminuït en quasi 1.000 en relació amb l'any passat. Augmenten les comunicacions de concurs, els monitoris, les reclamacions de propietat intel·lectual i les qüestions relatives a problemàtiques de societats. S'ha resolt més del que ha entrat, i això permet anar posant al dia els jutjats mercantils, encara que queda un romanent d'uns 2.066 casos.

Als jutjats d'instrucció repunten els casos, però se'n resolen més que no n'entren. La represa d'una vida més o menys normal implica un increment de l'activitat delictiva. S'han presentat més denúncies sobre violència en l'àmbit familiar i violència domèstica, i també s'han dictat més mesures de protecció. A més, és significatiu l'increment de delictes de tipologia sexual.

Als jutjats de violència sobre la dona, la situació continua sent insostenible. De moment, s'ha posat un reforç a Palma d'un tercer jutge que ajuda en els dos jutjats des del mes d'octubre del 2021, però resulta clamorosa la necessitat d'un tercer jutjat i, fins i tot, d'un quart jutjat. Es treu quasi tota la feina que entra. S'han presentat més denúncies i se n'han retirades menys (vegeu els quadres III-9.5 i III-9.6).

Els jutjats penals han resolt més casos dels que han entrat, i això que l'entrada d'assumptes ha estat superior en relació amb els darrers anys. S'ha fet molta feina, però, com és la tònica general, hi ha una pendència que impedeix poder estar al dia,

si bé el temps mitjà de resolució, i per tant d'espera, és de poc més de tres mesos.

Als jutjats de menors han augmentat l'entrada de casos i la pendència final, ja que no s'ha aconseguit resoldre el mateix nombre d'assumptes que han entrat. Creixen les causes sobre violència de gènere, i hi ha preocupació per l'augment de la violència i de causes relacionades amb temes sexuals. El jutjat de vigilància penitenciària resol quasi el mateix nombre d'expedients que entra. Durant tot el 2021, ha estat sense el jutge titular, funció que han assumit altres jutges titulars amb una substitució voluntària, la qual cosa tanmateix no n'ha fet minvar la capacitat de resolució.

La jurisdicció contenciosa administrativa és la que experimenta la major pujada de feina. La situació sanitària hi ha influït directament, perquè s'hi tracten qüestions de sanitat pública, però també d'estrangeria, fet que ha duplicat, pràcticament, l'entrada de casos per l'arribada de migrants irregulars. A partir de juliol del 2021, s'ha posat un reforç d'un segon jutge als jutjats núm. 1 i núm. 2, i s'ha demanat un segon jutge per al jutjat núm. 3, ja que dos jutges per jutjat poden donar una millor resposta i baixar i acurçar el temps de la pendència.

Pel que fa a la jurisdicció social, ha minvat lleugeríssimament l'entrada de casos i s'han resolt més expedients. Es manté el reforç transversal i el d'acomiadaments. L'augment més notable correspon a la Seguretat Social (inclou els reconeixements d'incapacitats) i als acomiadaments, ja que continuen a l'alça i s'han de valorar com a dades fiables de l'evolució econòmica de la nostra comunitat.

QUADRE III-9.5. JUJTIATS DE VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA: ASSUMPTES CIVILS (2017-2021)

EVOLUCIÓ ANUAL	2017	% +/-	2018	% +/-	2019	% +/-	2020	% +/-	2021	% +/-
Pendants a l'inici	321,0	132,6	131,0	-59,19	275,0	109,9	410,0	49,1	455,0	11,0
Ingressats	711,0	63,1	487,0	-31,5	737,0	51,3	701,0	-4,88	507,0	-27,67
Resolts	785,0	96,7	472,0	-39,87	632,0	33,9	653,0	3,3	507,0	-22,36
Pendants al final	252,0	34,0	146,0	-42,06	410,0	180,8	455,0	11,0	297,0	-34,73

Font: TSJ Balears (2022) Memòria del Tribunal Superior de Justícia Illes Balears 2021. Disponible a: <https://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Poder-Judicial/Tribunales-Superiores-de-Justicia/TSJ-Illes-Balears/Memoria-Judicial/> (Accedit: 1 juny 2022).

QUADRE III-9.6. JUJTIATS DE VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA: ASSUMPTES PENALS (2017-2021)

EVOLUCIÓ ANUAL	2017	% +/-	2018	% +/-	2019	% +/-	2020	% +/-	2021	% +/-
Pendants a l'inici	1.268,0	130,6	646,0	-49,5	1.436,0	122,3	1.795,0	25,0	2.208,0	23,0
Ingressats	6.862,0	55,2	4.314,0	-37,1	8.571,0	98,7	7.315,0	-14,7	6.686,0	-8,6
Resolts	6.377,0	56,1	4.074,0	-36,1	8.280,0	103,2	6.907,0	-16,6	6.588,0	-4,6
Pendants al final	1.044,0	17,8	890,0	-14,8	1.795,0	101,7	2.208,0	23,0	862,0	-61,0

Font: TSJ Balears (2022). Memòria del Tribunal Superior de Justícia Illes Balears 2021. Disponible a: <https://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Poder-Judicial/Tribunales-Superiores-de-Justicia/TSJ-Illes-Balears/Memoria-Judicial/> (Accedit: 1 juny 2022)

El 2021, s'han mantingut les mesures adoptades arran de la pandèmia i s'ha fet un esforç significatiu que ha permès disminuir la pendència de casos als jutjats. S'han produït canvis de funcionaris, i això és un trasbals important a l'hora de mantenir un ritme de feina acceptable. La dificultat per cobrir places de funcionaris, lletrats de l'Administració de justícia o jutges i magistrats cada vegada es més gran. Les Balears han deixat de ser una destinació desitjada, el cost de vida és un obstacle que es viu en altres professions i del qual no hem quedat al marge, cosa que implica moltes dificultats per fer la feina diària i per fer-la de qualitat. Hi continua havent manca d'espai, tant al Tribunal Superior de Justícia i l'Audiència Provincial com als jutjats unipersonals. El fet de no disposar de més espai influeix de forma directa en la no implantació de més jutjats, que són molt necessaris per poder donar a la ciutadania un servei adequat. El 2021, s'han fet reformes a l'edifici de sa Gerreria, on s'han unificat dues sales de vistes per poder disposar-ne d'una per a macrojudicis. A final de 2020, es va aprovar la posada en funcionament de dos jutjats nous a Palma —Jutjat Mercantil núm. 4 i Jutjat Social núm. 6—, la qual cosa no es va poder dur a terme perquè no hi havia espai; durant el 2021, tampoc no s'ha pogut solucionar aquest problema.

També s'han iniciat contactes i es fa feina —encara que és difícil— per intentar implantar el servei de mediació intrajudicial, que ja és una realitat en l'àmbit civil. Amb la intervenció de l'Administració autonòmica, també fa uns quants anys que és una realitat en l'àmbit de família.

Els jutjats no aturen, es fa feina, els resultats d'aquest any són millors, però els problemes que es tenen no es resolen, s'allarguen i es consoliden sense una perspectiva real que hi hagi un interès de qui pertoca per donar solucions vàlides.